

50-jaar Bosschap: jubileren is vooruitzien

Het was voor sommigen wel even wennen. Annemarie Jorritsma, vice-premier, minister van Economische zaken, minister van Verkeer en Waterstaat, Kamerlid, burgemeester van Delfzijl en Almere en dan nu voorzitter van het Bosschap. Wat heeft zij met bos en natuur? Wat doet zij als VVD-er in een bedrijfschap, een instantie waar de VVD juist vaak erg kritisch op is? Waarom zou uitgerekend zij de juiste persoon zijn om de belangen van de bossector te behartigen? En natuurlijk de belangrijkste vraag: Wat gaat zij doen als voorzitter van het vijftigjarige Bosschap?

Die vraag over de belangen van de bossector is meteen raak. Jorritsma is namelijk zeer op haar hoede om vooral voortdurend te benadrukken dat het Bosschap, zeker onder haar voorzitterschap, geen pure belangenbehartiger zal zijn voor de bossector. Geen lobbyclub dus die voortdurend de minister bestookt. Dat moeten we in dit interview even heel goed beseffen.

Ook in het introductie-interview op de website van het Bosschap benadrukt Jorritsma dit regelmatig. Op zich heeft ze daar natuurlijk gelijk in. Het Bosschap is, net als de andere product- en bedrijfschappen geen pure belangenbehartiger. Maar het blijkt dat veel mensen het Bosschap in de praktijk wel zo zien. Jorritsma: "Ik denk dat dat wel meevalt. Tenminste, de mensen die ik tegen kom, snappen heel goed dat een publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie (PBO) tussen de overheid en de sector in staat. Dat het activiteiten uitvoert die zowel de belangen van de overheid als de sector dienen. Het gaat dus om de combinatie van het algemeen belang én het gemeenschappelijk belang van de aangesloten bedrijven en hun werknemers. Juist die combinatie vereist een zeer zorgvuldige werkwijze."

Maar om daar even op door te gaan: het Bosschap heeft toch wél samen met andere organisaties een brief aan minister Veerman gestuurd waarin de organisaties hun zorgen uiten over het mogelijk tekort aan groen in en om de stad. "Die laatste brief vond ik inderdaad op het randje. Dat neigt er inderdaad naar dat wij een soort belang zouden hebben in Groen in en om de stad. Maar omdat we het thema wel belangrijk vinden, hebben we dat opgelost door formeel de ANWB de brief te laten schrijven. Maar goed, het klopt dat je daar heel voorzichtig in moet zijn. Als een bedrijfschap enkel de sector gaat vertegenwoordigen, dan vind ik de meerwaarde nihil en zou ik dat schap opheffen."

"Daar ben ik dan misschien wat genuanceerder in dan sommige van mijn partijgenoten

die zeggen dat alle product- en bedrijfschappen beter opgeheven kunnen worden. Ik vind dat je ze alleen moet opheffen als er aantoonbaar geen meerwaarde meer is. Maar ik vind wat het Bosschap betreft de gedragscode voor de Flora- en faunawet een goed voorbeeld van een meerwaarde. Dit had de sector nooit kunnen doen, de overheid had het niet kunnen doen maar juist wel een organisatie die zowel de belangen van de sector als de overheid dient. Zo zijn er meer voorbeelden te noemen en dus moet het Bosschap vooral blijven."

Rol in onderzoeksprogrammering

Dat wat betreft de positie van het Bosschap. Maar is het ook leuk om het er als burgemeester van een grote stad bij te doen? Voorzitter zijn van het Bosschap? "Ja, het is een erg interessante organisatie. Ik heb gemerkt dat het draagvlak bij de aangesloten erg groot is en dat de grote terreinbeheerders en de kleine beheerders elkaar in het Bosschap zinvol ontmoeten. Die platformfunctie werkt heel goed. Verder hebben we een kleine, efficiënte organisatie waarmee het prettig werken is. De recente evaluatie over de administratieve lasten bij de publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties heeft uitgewezen dat wij geen overbodige regelingen hebben en dat de heffingen niet te hoog zijn. Daar mogen we blij mee zijn. En tenslotte, voor mij persoonlijk, het netwerk en de kennis die ik in deze functie opdoe, kan ik erg goed gebruiken in deze groene gemeente Almere."

Inhoudelijk liggen er wat Jorritsma betreft een paar belangrijke taken voor het Bosschap voor de komende jaren. Taken die ook allemaal netjes in het eigen, recente beleidsplan staan. Ten eerste zal het werk en taak van het Bosschap beter voor het voetlicht moeten komen, vindt de voorzitter. Nu weten de aangesloten organisaties te weinig nog wat het Bosschap precies doet en kan betekenen. Een andere belangrijke taak die het Bosschap

voor zichzelf de komende jaren ziet is de aansturing van het praktijkgerichte onderzoek. Jorritsma: "Met het onderzoek gaat het nu niet goed. Het onderzoek is veel te versnipperd. De vragen die de praktijk heeft, komen niet bij de onderzoekers terecht, en ik heb het idee dat de onderzoeksresultaten niet bij de praktijk terecht komen. Ook hier weer duidelijk zowel een privaat als een publiek belang. Publiek geld wordt niet goed besteed en het private belang is dat de sector met onderzoeksvragen zit die niet worden opgelost. Wij willen, als tenminste alle bij het Bosschap aangesloten partijen daar achter staan, een rol gaan spelen in een gestructureerde onderzoeksprogrammering. Ik stel me voor dat wij de vragen die in de praktijk leven vertalen, naar onderzoeksvragen en dat wij er voor zorgen dat de onderzoeksresultaten op de juiste plaats terecht komen. Actuele complicatie is natuurlijk wel dat de minister flink moet bezuinigen op onderzoek, dus de vraag is wat er nog van overblijft. Maar hoe dan ook, ook met een klein onderzoeksbudget zal er iets moeten gebeuren met de aansturing van het onderzoek."

En dan zal wat Jorritsma betreft ook het jaarlijkse LEI-onderzoek onderwerp van discussie moeten zijn. "Dat zou wel wat gemoderiseerd kunnen worden. De uitkomsten zijn nu volstrekt niet hanteerbaar. Op zich zijn de

onderzoeken die het LEI maakt wel goed, maar niemand kan er op deze manier iets mee. Dat moet beter kunnen. De manier van presenteren misschien, de vorm of de focus, maar er moet iets veranderen. Ook hier weer, zowel in het belang van de overheid als van de sector en dus een aandachtspunt voor het Bosschap.”

Verbreding naar natuur; voorzichtig treden

Naast de communicatie en de programmering van het onderzoek staat er ook een heikel punt op de meerjarenagenda van het Bosschap. De afgelopen jaren is al, zoals dat in beleidsplantermen heet, ‘een traject van verbreding ingezet: van bos alleen naar bos en natuur’. Die verbreding klinkt logisch: bos en natuur zijn eigenlijk al lang niet meer te scheiden.

Jorritsma: “Ook de activiteiten van het Bosschap zijn al lang niet meer beperkt tot bos, hout en bosbedrijf maar hebben te maken met de bedrijfsmatige aspecten van het bos- natuur-, en landschapsbeheer. Zeg maar het niet agrarische terreinbeheer in het landelijke gebied. In de praktijk zijn we natuurlijk al verbreed. Ik bedoel, waar ligt de grens tussen bos en natuur nu precies? Moet iemand in de natuursector een andere CAO hebben dan iemand uit de bossector? Nee, want die doen eigenlijk gewoon hetzelfde werk en daarom is er nu ook al een raam-CAO bos en natuur, heel logisch. We zijn

als Bosschap bezig geweest met de plagselproblematiek. Plagsel komt niet uit het bos maar uit andere natuurterreinen. In het terreinbeheerdersoverleg komen ook allerlei beheerders bij elkaar, niet noodzakelijk alleen bosbeheerders.”

“Dat de verbreding desondanks toch een moeilijk punt is, is in feite een financiële kwestie. Als we namelijk ook formeel die verbreding regelen, dan zullen ook de beheerders die alleen natuurterreinen hebben en geen bos, aangesloten moeten worden bij het Bosschap. En dus ook een heffing moeten gaan betalen. En de huidige aangeslotenen zullen vervolgens ook aangeslagen moeten worden voor hun natuurhectaren. Wat mij betreft hoeft de verbreding geen extra geld op te leveren voor het Bosschap maar de consequentie is wel dat er een verschuiving zal optreden: sommigen gaan meer betalen, anderen minder. Wij schatten overigens in dat er eigenlijk weinig nieuwe organisaties bij zullen komen. De meeste natuurbeheerders hebben nu eenmaal ook vaak meer dan vijf hectare bos en zijn daarmee meteen ook verplicht aangesloten.”

Jorritsma vindt echter dat de volgende stap in het ‘verbredingsproces’ uiterst voorzichtig genomen moet worden. De verbreding moet er vooral niet toe leiden dat mensen tegen hun zin in aangesloten moeten zijn. Draagvlak is voor

het Bosschap erg belangrijk vindt Jorritsma. Het ergste is als er binnen het schap verschillende kampen ontstaan, net zoals dat enkele jaren geleden in het Landbouwschap is gebeurd. Maar ook recent nog is het Hoofdbedrijfschap Afbouw en Onderhoud opgeheven omdat niet alle organisaties het schap nog ondersteunden. “Wij moeten dat gewoon onder ogen zien. Daarom gaan we het hele proces heel rustig in. We onderzoeken eerst wat de consequenties zijn van de verbreding. Hoe pakt de andere kostenverdeling uit? Een tweede stap is vervolgens om eens te kijken welke nieuwe organisaties er dan aangesloten moeten worden bij het Bosschap. Maar nogmaals, we moeten dat heel voorzichtig doen en we gaan dus niet roepen dat natuurbeheerders zich moeten aansluiten voordat we een goede analyse hebben gemaakt van alle consequenties.”

Op zoek naar nieuwe grenzen

Maar of die helemaal zijn te overzien, is zeer de vraag. Want als de grens tussen bos en natuur al vervaagd is, wat denkt Jorritsma dan van agrarisch natuurbeheer, particulier natuurbeheer? Het motto van het jaarverslag 2003 luidt “op zoek naar nieuwe grenzen”, maar waar ligt eigenlijk de grens bij de verbreding? Wat zou nog wel binnen een mogelijk bos- en natuurschap vallen en wat niet meer? “Vooralsnog gaan wij uit van de afbakening ‘alle terrestrische niet-agrarische natuur’, zoals ook in ons beleidsplan 2004-2007 beschreven staat. Mocht het ministerie van LNV ons ooit uitnodigen om in het kader van medebewind te komen tot een bredere taakopvatting, wat ik overigens niet verwacht, dan zullen wij die taken uitvoeren. In de discussie over wie het buitengebied beter kan beheren, de particulier of de natuurbeschermende organisaties, nemen we als Bosschap geen standpunt in. Ik weet zeker dat over dit soort onderwerpen de meningen en belangen van de aangesloten organisaties nu eenmaal uit elkaar lopen. Het heeft dan ook weinig zin om daarover als Bosschap een geluid naar buiten toe te brengen. Wij kunnen die discussie wel faciliteren als de aangesloten organisaties dat willen. Maar je ziet in de praktijk dat de organisaties die discussie nu zelf ook al aanzwengelen en daar dus het Bosschap vaak helemaal niet voor nodig hebben. Prima, denk ik dan, vooral zelf doen als dat kan. Het schap moet slechts doen wat privaatrechtelijk niet kan, daar gaat het om.”◆

Geert van Duinhoven